

FRI-ONLINE-DPM(S) -10:

METHODOLOGY FOR EVENT PROJECT MANAGEMENT TRAINING

Chief assistant Prof. Daniela Yordanova, PhD

Department Business and Management,

“Angel Kanchev” University of Ruse

Phone: 082-888 520

E-mail: dyordanova@uni-ruse.bg

***Abstract:** The paper presents a methodology for education in event project management that was introduced for students attending International Staff Week at VIVES – Commercial Sciences, Business Management and Informatics in Kortrijk, Belgium in 2019 and 2021. Students are second year bachelor students in office and business management and informatics. Training aims to provide students with basic knowledge answering the question “What is project management and how it can be applied in organizing events?” and is structured in two parts – theoretical introductory seminar and case study/assignment for teamwork. The training aims to provide basic knowledge in project management and to tie down this knowledge with events organization and marketing. Also it aims to provide students with practical skills in main project preparation elements – scope and results definition, description of activities, timing and scheduling, resources planning, calculation of budget and scheduling of expenses.*

***Keywords:** events management, project management, event project management, methodology of training*

***JEL Codes:** A2, O10, G14*

ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на проекти се прилага като успешен подход в различни сфери – при изграждане на инфраструктура – транспортна, енергийна, кризисна и друга (най-общо наричани инфраструктурни проекти), в ИТ сектора (ИТ проекти), в научноизследователската работа, при реализация на големи инвестиционни решения (инженеринг и реинженеринг) и управлението на промени в бизнеса, при провеждането на политически кампании, организирането на събития и много други. Проектният мениджмънт е приет като основен подход за разпределение на публичните финансови ресурси чрез реализация на инициативи, насочени към местно икономическо и социално развитие и намиране на решения на проблеми в местните общности. До скоро събитията бяха възприемани като част от туристическата индустрия или като поддържащи услуги за бизнеса (Bowdin et al., 2011). Индустрията за организиране на събития се разрасна през последните две десетилетия, като в нея се развиха редица нови професии, свързани с различните видове дейности като фестивали, спортни събития, конференции, туризъм и корпоративни събития. Това наложи разработване на нова методология, която да отчита разнообразието от видове събития и техните потребности, сложната роля на заинтересованите страни, управлението на рисковете и да управлява паричните потоци и да измерва приходите от инвестициите.

Индустрията за организация на събития расте в световен мащаб, като имат редица импликации върху околната среда, културата, икономиката и туризма в мястото, където се провеждат. Нарастващият брой на туристите, пътуващи по лични или по професионални причини е свързан с възможностите за прекарване на свободното време и атракциите, които биха направили престоя им по-приятен. Събития се организират във връзка с професионални взаимоотношения и във връзка с важните събития в личния живот на хората.

Настоящият доклад има за цел да представи методика за обучение, насочено към управление на събития чрез методите на проектния мениджмънт (УСП), която може да се прилага при обучението на студенти от специалности в бизнес факултети на висшите училища. За постигане на целта са формулирани следните задачи: 1) да се изяснят видовете събития, чиято организация се нуждае от планиране и управление; 2) да се дефинират приликите и разликите между проектното управление и организирането на събития; 3) да се представи методика за обучение по УСП, която може да се прилага в

кратко обучение при визита в чуждестранен университет, финансирана по програма Еразъм плус на ЕС; 4) Да се изведат основни препоръки при провеждането на дълъг курс на обучение, базиран на методиката.

За да се изпълнят така поставените задачи е приложен литературният анализ като методика на изследване в комбинация с изследване на казуси. Обект на изследване е управлението на събития чрез методите на проектния мениджмънт, а предмет на изследване са методите на провеждане на обучение, чрез които студентите да се запознаят с проблематиката и да усвоят практически занятия и умения в рамките на кратък курс от 4 учебни часа.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Видове събития

Събитие е нещо, което се случва на конкретно място в определен интервал от време и особено ако е забележително и запомнящо се. В групата на събитията се включват фестивали, спортни събития, конференции, туристически и корпоративни събития. В контекста на бизнес отношенията към тях се причисляват мероприятия като среща, конвенция, изложба, специално събитие, гала вечеря и др. Основната характеристика на всички събития е, че те са временни, имат начало и край. Всяко едно събитие е уникално и произтича от комбинацията от управление, програма, условия на средата в които се осъществява и екип. Може да бъде обособена специфична група събития, които се наричат специални събития. Те са такива събития, които се случват само веднъж или не често, нерегулярно и са извън регулярната програма или дейността на спонсориращата и организиращата организация. За клиента или госта специалното събитие е възможност за преживяване извън нормалния спектър от избори или извън ежедневните преживявания.

Според мащаба събитията могат да бъдат:

1. Местни или общностни събития, които са насочени основно към местната аудитория и се организират на първо място заради тяхната социална, развлекателна или забавна стойност. Този тип събития могат да се превърнат в знакови събития и да привличат голям брой посетители или могат да са насочени към набиране на средства за благотворителност.

2. Големи събития - по своя размер и медийно отразяване те имат капацитет да привличат значителен брой посетители, медийно покритие и икономически ползи – музикалните фестивали SAGA в Букурещ и UNTOLD в Клуж Напока привличат посетители от цяла Европа.

3. Знакови събития – тези събития отразяват духа на мястото където се провеждат, че са станали синоним на името на територията на което се провеждат и са получили широко разпространено познаване и интерес. Такива са Октобърфест, карнавалът в Рио и др.

4. Мега събития – те са толкова големи, че влияят на всички аспекти на икономиката, привличат огромен туристически интерес, носят престиж и намират отзвук в медиите в глобален мащаб – олимпийски игри, световна купа по футбол, концертът Live Aid през 1985 година и NetAid през 2005, които имаха за цел да наберат средства за благотворителни каузи и др.

Колкото е по-голямо събитието, толкова по-големи са неговата посещаемост, медийно отразяване, необходимата инфраструктура, профила на събитието, разходите и ползите от него.

Събитията се различават по своята форма и съдържание като най-общо могат да бъдат разделени на културни, спортни и бизнес събития. Културните събития могат да бъдат пряко свързани с изкуството, културата, религията, фолклора, да отразяват местни обичаи или да честват местни продукти и включват различни видове фестивали, празници и карнавали. Такива са например Мартенски музикални дни в град Русе, литературните празници „Йордан Йовков“ - Добрич, Габровско биенале на хумора и сатирата в изкуството, Международен фестивал на православната музика „Света Богородица – Достойно ест“ -

Поморие, традиционно хвърляне на кръста в цялата страна на Йордановден, празник на пъпеша - село Българево празник на розата – Казанлък, празник на горнооряховския суджук, Кукерски празник „Старчовден“ – Карлово и много други. Спортните събития могат да бъдат организирани за един вид спорт или да бъдат мулти-спортни, като могат да бъдат регионални, национални и международни.

Бизнес събитията включват провеждане на срещи, конференции, изложби, насърчителни пътувания и корпоративни събития (включващи корпоративно гостоприемство (*corporate hospitality*), насърчителни пътувания (*incentive travel*), забавляване на клиенти (*client entertainment*), забавляване на служители (*staff entertainment*), тим билдинг, срещи и конференции) (Bowdin et al., 2011). Примери за корпоративни събития са международната изложба за лозарство и винарство Винария – Пловдив, Туристическото изложение "Уикенд туризъм" – Русе, Архитектурни награди Archinova, Национална Кулинарна Купа България, myWorld Seminar – Bulgaria, Годишни награди за благотворителност и КСО „Златно сърце“ и редица други събития, организирани в експо центровете в страната. Корпоративното гостоприемство разширява своя пазарен дял на пазара на събития, тъй като компаниите осъзнават, че заедно със спонсорството то има голяма маркетингова роля и изгражда имидж.

Събитията имат голям потенциал да насърчат туризма, затова много местни власти и организации разработват насоки за организирането им. В тези документи се публикува както информация за съдействието, което местните власти могат да окажат, така и информация за възможности за финансиране, нормативна уредба, безопасност, публичност и маркетинг, както и препоръки по самото планиране и осъществяване на събитие.

Връзка между проектното управление и реализацията на събития

Проектът е временно усилие, насочено към създаване на уникален продукт, услуга или резултат с определен начален и краен срок (Project Management Institute, 2013). Всеки проект се характеризира с уникалност, съдържа група от координирани и управлявани дейности, изпълнявани за постигане на предварително дефинирани цел и конкретни резултати. Проектите се изпълняват в условия на предварително дефинирани ограничения, включително време, ресурси, стойност и обем на постигнатите резултати и изисквания за качество. (European Commission, 2004; Александрова, 2015; Андреева, 2013). Проектът е съвкупност от идея, план и действие за постигане на промяна в публичното пространство и бизнеса (Найденев, 2014).

Приликите между събитията и проектите могат да се обобщят по следния начин:

1. Временни по природа – те започват, когато получат одобрение и приключват, когато целите са постигнати.

2. Те имат уникални резултати – всеки проект или събитие изисква специфична комбинация от фактори – локация, време, ресурси и персонал. Планирането и управлението и при двете е различно всеки път.

3. Планират се и се изпълняват от екипи, които се сформират за постигане на техните конкретни цели.

4. Те са насочени към постигане на цели и се оценяват на база на постигнатите резултати. Тъй като проектите и събитията са уникални тяхното оценяване е много трудно. Те са измерими според постигнатите резултати и цели.

Съществуват и разлики между проектите и събитията. Датата на провеждане на събитието не може да бъде променена и няма втори шанс за създаване на изживяване в участниците. Работата по реализацията на събитие изисква познаване в дълбочина на управлението на проекти, бюджетиране, управление на времето и управление на човешките ресурси, които са характерни и при прилагането на проектния мениджмънт. Допълнително мениджърите на събития трябва да имат много добри познания по маркетинг, привличане на спонсори и връзки с медиите.

Представяне на методика за обучение по УСП

Настоящата методика на обучение е разработена за целите на обучителен модул от 4 учебни часа и е апробирана при проведени обучения по УСП (Event project management)

през 2019 и 2021 година в Белгия, университет VIVES, Кортрейк. Методиката е базирана на курс по Управление на проекти, който се реализира с хорариум от 60 учебни часа за студентите от факултет „Бизнес и мениджмънт“ (ФБМ) на Русенски университет.

Целта на обучението е да се представи в два учебни часа теоретичен материал, който дава основни познания на студентите по дискутираната тематика, след което студентите получават групова задача, работят един час за нейната подготовка и в последния час от занятията презентират разработките си и получават обратна връзка от преподавателя. Студентите се обучават във втори курс и получават два ECTS кредита при посещение и активно участие в курса. Основните предизвикателства пред лектора в този формат на обучение са краткото време за изложение на теоретичен материал и липсата на предварителна информация в какви специалности се обучават студентите, избрали да изучават дисциплината¹¹.

Целта на обучението по УСП е да представи на студентите методологията за прилагане на проектното управление при планирането, реализацията, мониторинга и контрола на събития. Съдържанието на курса включва следните елементи:

1. Същност на събитията. Видове събития.
2. Същност на проектното управление.
3. Методи за достигане до идея за проект и събитие.
4. Разработване на план за проекта.
5. Определяне на време, ресурси и стойност.
6. Управление на проектния екип.
7. Измерване и оценка на прогреса.

Дискутирането на методите за достигане до идея за събитие предполагат изясняване на причините, поради които се организира събитие. Те включват:

1. Нови събития – при тях първоначално основната концепция се дискутира със заинтересованите страни и след това се предприема предпроектно проучване, предшестващо решението за провеждане на събитие и детайлното планиране.

2. Събития, чието реализиране е обявено и са обект на състезателна процедура за избор на организатор (изпълнител). Обикновено това се случва чрез провеждане на тръжни процедури или договаряне с възложителя, възможно е да бъде обявена и процедура за конкурентен подбор на идеи за провеждане на събития. В този случай първо се извършва предварително проучване, за да се вземе решение дали да се участва в процедурата за избор на изпълнител, след това се извършва детайлно проучване за оценка на ползите и разходите, взема се окончателно решение за участие, подготвят се документи за кандидатстване за финансиране и при получаване на финансирането се извършва детайлно планиране.

3. Повтарящи се събития. Това са събития, които се реализират през определена периодичност. При тях първо се извършва оценка на настоящата ситуация, след което се ревизират съществуващата организационна структура, с която е реализирано до момента събитието и съществуващият и използван до сега стратегически план.

В съдържанието на курса се дискутират понятия като заинтересовани страни и тяхната роля при отделните фази на реализацията на събитие, формулирането на цели, резултати, процесни индикатори, дейности, планирането на време, ресурси и разходи. Представя се ролята на инструменти като работна структура на задачите и график на Гант (Yordanova, 2020). В края на занятията студентите получават задача да планират организирането на събитие, като могат да формулират своя идея или да изберат между следните събития - отбелязване на местен обичай, промотиране на местен продукт (в собствената страна или в чужбина), организация на фестивал, кампания за повишаване на информираност на

¹¹ Специалностите, от които се включиха студентите в обучението са от специалности Applied Computer Science, Business Management, Hotel Management, Organisation and Management, Wellbeing and Vitality Management, International Management, Hospitality Management, Marketing and Event Management

обществеността по важни въпроси, организирани на коледно парти за студенти в условия на Covid-19 кризата и ограниченията, произтичащи от нея.

1. Структурата на заданието за самостоятелна работа включва следните елементи:
2. Описание на проектната идея, формулиране на цели, очаквани резултати и дейности;
3. Оценка на рисковете и разработване на предложения за тяхното управление;
4. Детайлно планиране на дейности, време, ресурси и бюджет.

Препоръки при провеждането на дълъг курс на обучение, базиран на методиката

Резултатите от представените презентации на екипните студентски разработки могат да бъдат обобщени по следния начин:

1. Възприемането на материала зависи в голяма степен от обема на представения теоретичен материал, нагледността и интерактивността на презентацията и количеството дадени примери.

2. При по-голям обем поднесена теоретична информация е важно студентите да разполагат с нея по време на подготовката на самостоятелната работа.

При подготовката на пълен курс на обучение по дисциплината УСП за същия университет хорариумът от 24 часа би позволил подробно обяснение на инструментите за планиране на проект и би дал възможност на студентите да проведат свои проучвания за състоянието на пазара, цените, нормативните ограничения и рисковете при организацията и провеждането на събитие, което те биха искали да организират.

Възможно е да се даде практическа задача на студентите да планират и организират малко събитие, като привлекат спонсори и доброволци, като предварително планират и паричните потоци, т.е. очакваните разходи и приходи от събитието. Времето от 24 учебни часа, разположено в две последователни седмици ще даде възможност студентите да направят пълен анализ на средата с инструментите SWOT и STEP анализ и да извършат реално планиране.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като извод може да се наложи, че при кратък курс на обучение е необходим много голя акцент върху интерактивността на презентацията и представяне на обем от информация, който студентите могат да възприемат и приложат на практика. При дългосрочен курс на обучение би било полезно увеличаване на броя на практическите задачи и поставяне на акцент на изследователската работа на студентите, включително планиране и организиране на реално събитие. Подходящи акценти в тези задачи биха били работа по предварително планиране на събитието, разпределяне на ролите в екипа, проучване на пазарни цени на разходи, ограничения, законова база, привличане на спонсори и доброволци, маркетинг на събитието и връзки с медиите.

Прилагането на проектното обучение при реализацията на събития има редица предимства - то допринася за повишаване качеството на усвоените знания, умения и навици, за стимулиране на развитието на критично и самокритично мислене, за творческите способности (Дончева, 2012).

Прави впечатление, че студентите от университета VIVES работят много лесно в екип без значение дали се познават. Те умеят бързо да вземат решения, да разпределят роли в екип, работят много добре със софтуер за подготвяне на презентации и презентират уверено работата си. Би било полезно да се проучат добрите практики в работата на партньорския университет и те да се приложат при обучението на студентите от ФБМ, за да се повиши тяхната пригодност за заетост.

REFERENCES

Aleksandrova, M. (2015). *Proektno upravlenie, proektno mislene i proektno deystvie*. Sofiya: UNSS (*Оригинално заглавие: Александрова, М., 2015. Проектно управление, проектно мислене и проектно действие. София, УНСС.*)

Andreeva, M. (2013). Proektno upravlenie, Veliko Tarnovo: Faber (**Оригинално заглавие:** *Андреева, М., 2013. Проектно управление. Велико Търново: Издателство „Фабер“*)

Doncheva, Yu. (2012) Vazmozhnosti i prilozheniya na usvoenite ot studentite kompetentsii v uchebnata distsiplina "Razrabotvane na sotsialno - pedagogicheski proekt". Nauchni trudove na RU - 2012, tom 51, seriya 6.2, Rusenski universitet, Pечатna baza pri Rusenski universitet, 156 – 159 (**Оригинално заглавие:** *Дончева, Ю. (2012) Възможности и приложения на усвоените от студентите компетенции в учебната дисциплина "Разработване на социално - педагогически проект". Научни трудове на РУ - 2012, том 51, серия 6.2, Русенски университет, Печатна база при Русенски университет, 156 - 159*)

European Commission. (2004). Project cycle management guidelines.

Naydenov, N., (2014), Upravlenie na proekti, Ruse: „Avangard- print“ EOOD (**Оригинално заглавие:** *Найденков, Н., 2014. Управление на проекти, Русе: Издателство „Авангард-принт“ ЕООД*)

PMI, A. (2013). Guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide). In Project Management Institute (Vol. 5).

Yordanova, D. (2020). Methodological aspects of acquiring practical skills in development and management of social project, in *Proceedings of University of Ruse - 2020, volume 59, book 11.1.*, 2020, vol. 59, pp. 94–99.